

ภาคผนวก ก
แนวประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ข้อมูลพื้นฐานและทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

1.1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1.1 เพศ

1.1.2 อายุ

1.1.3 การศึกษาสูงสุด

1.1.4 อาชีพปัจจุบัน

1.1.5 สถานภาพสมรส

1.1.6 จำนวนบุตร

1.1.7 รายได้ต่อเดือน

1.1.8 สุขภาพและโรคประจำตัว (โรคทางกรรมพันธุ์ ระยะเวลาที่เป็น)

1.1.9 วิธีการรักษาสุขภาพ (วิธีการป้องกันโรค วิธีการรักษาเบื้องต้น การตัดสินใจเข้ารับการรักษา วิธีการฟื้นฟู)

1.1.10 ประสบการณ์ในการนวดไทยและการประคบสมุนไพร (ระยะเวลา การลองปฏิบัติครั้งแรก การยอมรับในการรักษา)

1.1.11 การพักอาศัย (ครอบครัว เครือญาติ ลำพัง)

1.2 ทัศนคติและความแตกต่างของผู้สูงอายุในอดีตและปัจจุบัน

1.2.1 ความหมายคำว่า ผู้สูงอายุ (ผู้ที่รอรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น แหล่งความรู้และประสบการณ์)

1.2.2 คุณค่าของผู้สูงอายุในอดีตและปัจจุบัน (การประเมินตนเอง)

1.2.2.1 ความสัมพันธ์ในสังคมของผู้สูงอายุในอดีตและปัจจุบัน

1) ความสัมพันธ์ทางศาสนา (ผู้อุปถัมภ์ศาสนา)

2) ความสัมพันธ์ในครอบครัว (ศูนย์รวมจิตใจของคนในครอบครัว

ขัดเกลาจิตใจคนในครอบครัว)

3) ความสัมพันธ์ทางสังคม (การทำกิจกรรมทางสังคม การเป็นกลุ่มทางสังคม)

1.2.2.2 ความสำคัญในสังคมของผู้สูงอายุในอดีตและปัจจุบัน

1) เป็นแหล่งความรู้และประสบการณ์

2) เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นหลัง

1.2.3 สุขภาพกายของผู้สูงอายุในอดีตและปัจจุบัน

1.2.4 สุขภาพจิตของผู้สูงอายุในอดีตและปัจจุบัน

2. ความรู้เกี่ยวกับการนวดไทย

2.1 ประเภทการนวดไทย (นวดจับเส้น นวดพื้นฐานหรือการนวดแยกส่วนตามร่างกาย)

2.2 ลักษณะการนวดไทย (กด คลึง บีบ ดึง บิด ตัด ทูบ เขี่ยบ)

2.3 การเตรียมตัวของผู้นวด (สุขภาพ การฝึกฝน)

2.4 ข้อห้ามในการนวด (บริเวณที่ห้ามนวด วิธีสังเกต โรคที่ห้ามนวด)

2.5 ประโยชน์ของการนวด (ระบบหมุนเวียนเลือด ระบบกล้ามเนื้อ ผิวหนัง ระบบทางเดินอาหาร จิตใจ)

2.6 จรรยาบรรณในการนวด (มารยาทก่อนการนวด มารยาทหลังการนวด)

3. ความรู้เกี่ยวกับการประคบสมุนไพร

3.1 อุปกรณ์ที่ใช้ทำลูกประคบ

3.1.1 ฝ้ายดิบ (ชนิดของฝ้าย จำนวน ขนาดของฝ้าย)

3.1.2 เชือก (ชนิดของเชือก จำนวน ความยาวของเชือก)

3.1.3 เตาร้อนหม้อหนึ่ง (ชนิดของเตาและหม้อหนึ่ง ขนาดของเตาและหม้อหนึ่ง)

3.1.4 จานเจาะรูสำหรับรองน้ำ (ชนิดของจานเจาะรู ขนาดของจานเจาะรู)

3.2 สมุนไพรและ สรรพคุณสมุนไพรที่ใช้ทำลูกประคบ

3.2.1 ชนิดสมุนไพรที่ใช้ลูกประคบ (จำนวนชนิดสมุนไพร ปริมาณ วิธีการคัดเลือก)

3.2.2 สรรพคุณสมุนไพร

3.3 วิธีการทำลูกประคบ

3.3.1 การหั่นสมุนไพร (หั่นละเอียด หั่นหยาบ)

3.3.2 วิธีการคลุกเคล้า (คลุกเคล้าแบบแห้ง คลุกเคล้าแบบเปียก)

3.3.3 ขนาดของสมุนไพรที่ใช้ห่อลูกประคบ (เหตุผล)

3.3.4 ระยะเวลาที่ห่อลูกประคบ

3.4 วิธีการรักษาลูกประคบ

3.5 ข้อควรระวังในการประคบสมุนไพร (บริเวณที่ห้ามประคบสมุนไพร โรคที่ห้ามประคบสมุนไพร)

3.6 ประโยชน์จากการประคบสมุนไพร

3.6.1 ระบบเลือด

3.6.2 กล้ามเนื้อ

3.6.3 ข้อต่อ

3.6.4 ฟังผิด

4.การวินิจฉัยโรค

4.1 การซักประวัติบุคคล (เรื่องที่ถาม เหตุผล)

4.2 การซักประวัติโรค (ระยะเวลาที่ป่วย ลักษณะอาการ ช่วงเวลาที่โรคกำเริบ)

4.3 การตรวจอาการ

4.3.1 ใช้สายตา (วิธีสังเกต เหตุผล)

4.3.2 ใช้เครื่องมือ (ชนิดของเครื่องมือ วิธีใช้ เหตุผล)

5.การรักษาโรค

5.1 วิธีการนวด (การนวดขา แขน หลัง ศีรษะ ไหล่ บ่า)

5.2 วิธีการประคบสมุนไพร (การจัดท่าคนไข้ การทดสอบระดับความร้อนของลูกประคบ ระยะเวลาในการประคบ)

6.การจัดระบบการนำความรู้ในเรื่องสุขภาพ

6.1 รูปแบบการเรียนรู้

6.1.1 แบบเป็นระบบ

6.1.1.1 สร้างและแสวงหาความรู้ใหม่

1) ความรู้เก่า (รูปแบบความรู้ แหล่งความรู้ การจัดหมวดหมู่)

2) ความรู้ใหม่ (รูปแบบความรู้ แหล่งความรู้ การจัดหมวดหมู่)

3) วิธีการเพิ่มความรู้ (รูปแบบความรู้ แหล่งความรู้ เทคนิคการเพิ่ม

ความรู้)

6.1.1.2 การกลั่นกรองความรู้ที่ได้ออกมาในรูปเอกสาร (เรียบเรียงโดยการเขียน เรียบเรียงโดยการตีพิมพ์)

6.1.1.3 การเผยแพร่เพื่อทำให้เกิดเป็นระบบการเรียนรู้หมุนเวียน (ระบบพี่เลี้ยง ทีมงาน เวทีแลกเปลี่ยน การตีพิมพ์)

6.1.2 แบบวิถีชุมชน

6.1.2.1 การสังเกตจากการปฏิบัติจริงของผู้ถ่ายทอด (ก่อนทำ ขณะทำ หลังทำ)

6.1.2.2 เน้นการมีคุณธรรมในการเรียนรู้

1) การเคารพในความรู้และผู้ให้ความรู้

2) ฟังอย่างตั้งใจและนำไปปฏิบัติตามในภายหลัง

3) มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่กำลังเรียนรู้ร่วมกัน

4) ลองปฏิบัติไปพร้อมๆกับการสังเกตอย่างตั้งใจและให้เกียรติ

6.1.2.3 การฝากตัวเป็นศิษย์ (การฝากตัวเป็นศิษย์ เงื่อนไข ระยะเวลาในการเรียนรู้)

6.2 การถ่ายทอดความรู้

6.2.1 ขั้นตอนและวิธีการในการถ่ายทอด

6.2.1.1 การถ่ายทอดในกลุ่มผู้รักษาด้วยกัน

1) ประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ในกลุ่มผู้รักษาด้วยกัน (วิธีการการแลกเปลี่ยน/ถ่ายทอด เหตุผลในการถ่ายทอดความรู้ในกลุ่มผู้รักษาด้วยกัน (การแข่งขันในการประกอบอาชีพกับคนรุ่นใหม่) ความถี่ในการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้รักษาด้วยกัน)

2) ลักษณะของบุคคลที่จะแลกเปลี่ยนความรู้ด้วย (ลักษณะบุคคล วิธีการสังเกต เหตุผล)

3) เนื้อหาความรู้ที่ถ่ายทอด/แลกเปลี่ยน (ความแตกต่างในเนื้อหาความรู้ที่แลกเปลี่ยนในอดีตกับปัจจุบัน เหตุผล)

6.2.1.2 การถ่ายทอดในครอบครัวและเครือข่าย

1) วิธีการถ่ายทอดความรู้ (สังเกต จดบันทึก ลองปฏิบัติ การเป็นผู้ช่วย เนื้อหาความรู้ในการถ่ายทอด การเรียงลำดับเนื้อหาการถ่ายทอด ระยะเวลาการถ่ายทอด การทดสอบ)

2) บุคคลที่ถ่ายทอดความรู้และรับการถ่ายทอดความรู้ (ครอบครัว เครือญาติ คุณลักษณะของคนในครอบครัวหรือเครือญาติที่เหมาะสมต่อการถ่ายทอดความรู้)

3) ค่านิยมในการถ่ายทอดความรู้ในครอบครัว (เหตุผล ระยะเวลาที่ถ่ายทอดความรู้เฉพาะในครอบครัวและเครือญาติ ข้อดี ข้อเสีย)

4) ความแตกต่างระหว่างการถ่ายทอดความรู้ในครอบครัวกับเครือญาติหรือบุคคลที่นับถือเหมือนญาติ (ความเกรงใจ บทบาทหน้าที่เครือญาติพึงปฏิบัติต่อกัน)

5) ไบอัญญาตประกอบวิชาชีพ (ความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อการถ่ายทอดจากการมีหรือไม่มีไบอัญญาต)

6.2.1.3 การถ่ายทอดให้ลูกศิษย์/ผู้ขอความรู้

1) จำนวนลูกศิษย์ (เหตุผลที่รับหรือไม่รับลูกศิษย์)
2) คุณลักษณะของบุคคลที่จะรับเป็นลูกศิษย์ (ลักษณะนิสัย รับคนทั่วไปรับเฉพาะคนในครอบครัว เครือญาติ หรือคนที่สนิทสนม เหตุผล)

3) วิธีการรับลูกศิษย์ (การไหว้ครู เหตุผล ค่าใช้จ่ายในการไหว้ครู ค่าตอบแทนในการสอนลูกศิษย์ เหตุผล)

4) ความคิดเห็นต่อสถาบันหลายแห่งที่เปิดสอนและมีค่าใช้จ่ายสูง

5) ความรู้สึกที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้ลูกศิษย์ (ภาคภูมิใจ ได้รับการ

ยอมรับ)

6) ความรู้สึกของคนในครอบครัวและคนรอบข้างที่มีหลังจากที่รับลูกศิษย์

7) ระยะเวลาในการถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกศิษย์ เนื้อหาในการถ่ายทอด การเรียงลำดับเรื่องที่ถ่ายทอด เหตุผล การตัดสินใจสิ้นสุดการถ่ายทอด เหตุผล การทดสอบ ลูกศิษย์ เหตุผล)

6.2.2 รูปแบบในการถ่ายทอดความรู้

6.2.2.1 ตามแบบสถาบัน

1) การเรียนการสอนโดยการบรรยายในภาคทฤษฎี (เอกสาร ประกอบการสอน การจดบันทึก มีตารางการเรียนการสอน การเรียงลำดับเนื้อหาที่เรียน การแนะนำ ตำราให้อ่านเพิ่มเติม เกณฑ์ในการวัดผล เหตุผล)

2) การทดลองปฏิบัติ (ทดลองปฏิบัติกับผู้ป่วยจริง ระยะเวลาในการ ทดลองปฏิบัติ เกณฑ์ในการวัดผล)

3) การคาดเดาผลการรักษา

4) การต่อยอดความรู้ (การจดบันทึกหลังการรักษา การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในกลุ่มที่เป็นทางการและกลุ่มที่ไม่เป็นทางการเพื่อนำมาปรับใช้ในการรักษา การเผยแพร่ การ ตีพิมพ์)

6.2.2.2 ตามแบบวิถีชุมชน

1) วิธีการถ่ายทอด (การบอกเล่าประสบการณ์ การสังเกตจากการปฏิบัติ จริง วิธีการสังเกต เหตุผล การบันทึก วิธีการบันทึก การเป็นผู้ช่วย อ่านตำราเอง เหตุผล)

2) เนื้อหาที่เรียน (รายละเอียด ระยะเวลาในการเรียนรู้ เหตุผล)

3) การคาดเดาผลการรักษา

4) การต่อยอดความรู้ (การจดบันทึก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มที่ เป็นทางการ กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ)

7. แนวโน้มการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

7.1 ทิศนะการยอมรับจากผู้ให้บริการ

7.1.1 การรับรู้

7.1.1.1 จากการเผยแพร่

7.1.1.2 จากการพบเห็นโดยบังเอิญ

7.1.1.3 สื่อบุคคล

7.1.2 ความสนใจ

7.1.2.1 ดูรายละเอียดเพิ่มเติม

7.1.2.2 รู้ถึงประโยชน์

7.1.3 ไตร่ตรอง

7.1.3.1 มีการเปรียบเทียบระหว่างแบบเก่ากับแบบใหม่

7.1.4 ลองปฏิบัติ

7.1.4.1 นำกลับมาทำที่บ้าน (ลักษณะการเจ็บป่วย วิธีการพร้อมเหตุผล ความถี่ ความต่อเนื่อง เงื่อนไขในการทดลองทำ)

7.1.4.2 ทดลองทำให้กับผู้อื่น (ลักษณะการเจ็บป่วย วิธีการพร้อมเหตุผล ความถี่ ความต่อเนื่อง เงื่อนไขในการทดลองทำ)

7.1.5 การยอมรับ ศึกษาทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และในระดับชุมชน ในประเด็น ดังนี้

7.1.5.1 รูปแบบในการยอมรับ (การแนะนำบอกต่อ ให้ความร่วมมือ ให้การสนับสนุน ความพึงพอใจ การยกย่อง)

7.1.5.2 ระยะเวลาในการยอมรับ

7.2 ทักษะของกลุ่มผู้ทำการรักษา

7.2.1 ความเห็นในอนาคต

- 1) การยึดเป็นอาชีพ
- 2) การยอมรับในอนาคต
- 3) การสนับสนุนจากรัฐ (ภาษี เงิน กฎหมาย)
- 4) การสนับสนุนจากภายนอก